

Βασικές αρχές της διαμεσολάβησης

Οι βασικές αρχές της διαμεσολάβησης είναι οι εξής (βλέπε Ν. 4640/2019, άρθρα 13, 14, 15, 16):

α) Αρχή ουδετερότητας-αμεροληψίας

Ο διαμεσολαβητής υποχρεούται να ενεργεί έναντι των μερών κατά τρόπο απαλλαγμένο από προσωπικές προτιμήσεις, πεποιθήσεις και προκαταλήψεις και να μεριμνά για την ισότιμη συμμετοχή και διευκόλυνση όλων των μερών στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης.

Επιπλέον, ο διαμεσολαβητής είναι υποχρεωμένος να παραμένει ουδέτερος, ως προς το αποτέλεσμα της διαμεσολάβησης, και δεν επιτρέπεται να κατευθύνει τα μέρη για να επιβάλλει τη λύση που ο ίδιος προκρίνει ως καλύτερη. Δύναται να διατυπώνει την προσωπική του άποψη, η οποία δεν είναι δεσμευτική, και μόνο εφόσον όλα τα μέρη το επιθυμούν.

β) Αρχή ανεξαρτησίας - Σύγκρουση συμφερόντων

Ο διαμεσολαβητής δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνει τη διενέργεια διαμεσολάβησης και, εάν την έχει ήδη αναλάβει, δεν επιτρέπεται να τη συνεχίσει, προτού γνωστοποιήσει τυχόν περιστάσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν ή να δώσουν την εντύπωση ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία του.

Επιπλέον, ο διαμεσολαβητής υποχρεούται να μην αναλαμβάνει καθήκοντα και, εάν έχει ήδη αναλάβει, να μην εξακολουθήσει να τα ασκεί, σε περίπτωση σύγκρουσης των συμφερόντων του με τη διαμεσολάβηση.

γ) Αρχή της ελεύθερης βούλησης των μερών

Η διαμεσολάβηση είναι διαπραγμάτευση με την παρουσία ενός ουδέτερου τρίτου. Η διαπραγμάτευση στηρίζεται στην αυτονομία των μερών. Τα μέρη δεν παραδίδουν αποφασιστική αρμοδιότητα σε τρίτους. Διαπραγματεύονται και, τελικά, καταλήγουν ή όχι σε κοινά αποδεκτή συμφωνία.

Ο διαμεσολαβητής υποχρεούται να διεξάγει τη διαμεσολάβηση με βάση την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας των μερών. Μεριμνά ώστε τα μέρη να κατανοούν τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας που πρόκειται να ακολουθηθεί, καθώς και τον ρόλο αυτού και όλων των συμμετεχόντων και να ενημερώνει τα μέρη ότι είναι ελεύθερα ανά πάσα στιγμή να αποχωρήσουν από τη διαδικασία χωρίς αιτιολογία και χωρίς ποινή.

Επίσης, ο διαμεσολαβητής λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η διευθέτηση που θα εξευρεθεί για την επίλυση της διαφοράς είναι προϊόν γνώσης και εμπειριστατωμένης συναίνεσης όλων των μερών, καθώς επίσης και ότι όλα τα μέρη κατανοούν τους όρους της συμφωνίας.

Όσον αφορά στην ελεύθερη βούληση των μερών, δεν συνίσταται στην ελευθερία των μερών να προσφύγουν ή όχι στη σχετική διαδικασία, δηλαδή τον προαιρετικό ή μη χαρακτήρα της διαμεσολάβησης, αλλά στο γεγονός ότι «θα πρέπει να αποτελεί εκούσια διαδικασία υπό την έννοια ότι τα μέρη έχουν την ευθύνη της διαδικασίας και μπορούν να την οργανώσουν κατά την επιθυμία τους και να την ολοκληρώσουν οποιαδήποτε στιγμή».¹

δ) Αρχή εμπιστοσύνης- εχεμύθειας

Ο διαμεσολαβητής υποχρεούται να τηρεί απόρρητες τις πληροφορίες που έχουν προκύψει από τη διαμεσολάβηση ή σε σχέση με αυτήν, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι πρόκειται να διεξαχθεί ή έχει διεξαχθεί διαμεσολάβηση, εκτός αν υποχρεούται να πράξει διαφορετικά από διάταξη νόμου ή για λόγους δημόσιας τάξης ή τα μέρη συναινούν ρητά στην αποκάλυψη των πληροφοριών.

Ο διαμεσολαβητής για να εμπεδώσει στα μέρη αυτή την εμπιστοσύνη, όταν διεξάγεται διαμεσολάβηση, στην αρχή και στο τέλος κάθε συνεδρίασης, αναφέρει ότι δεσμεύεται από την αρχή της εμπιστευτικότητας. Επίσης, ο διαμεσολαβητής διέπεται από το επαγγελματικό απόρρητο.

ε) Αρχή ισότητας των μερών

Συνήθως, τα μέρη που προσέρχονται στη διαπραγμάτευση δεν έχουν την ίδια ισχύ. Αν υπάρχει μεγάλη διαφορά ισχύος, τότε, θα υπάρχει άνιση διαπραγμάτευση και αυτό είναι αντίθετο στην «αρχή της ισότητας των μερών». Βέβαια, άλλο η δύναμη και άλλο η «διαπραγματευτική δύναμη». Εν προκειμένω, ως δύναμη νοείται η οικονομική δύναμη, η οποία δεν συμπίπτει με την «διαπραγματευτική δύναμη», δηλαδή την

ικανότητα να πείσουμε κάποιον να κάνει κάτι. Έτσι, μπορεί κάποιος να έχει δύναμη αλλά να μην έχει διαπραγματευτική δύναμη (βλέπε κεφ. 4.9).

Άλλωστε, αν ο ισχυρός μπορούσε να επιβάλλει τις απόψεις του και τα συμφέροντά του με άλλον τρόπο, τότε, γιατί να προσφύγει/προσέλθει στη διαμεσολάβηση; Κι' αν κάποιος, κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης, θέλει να επιβάλλει τις θέσεις του, ο διαμεσολαβητής οφείλει να διακόψει τη διαπραγμάτευση. Σε ιδιαίτερη συνομιλία θα πρέπει να του επαναλάβει την υποχρέωση τήρησης των βασικών αρχών της διαμεσολάβησης, κι' αν διαφωνεί, υπάρχουν άλλοι τρόποι επίλυσης της διαφοράς. Βέβαια, ο διαμεσολαβητής δεν χρειάζεται να δείξει εύνοια στο αδύναμο μέρος. Αυτό που χρειάζεται είναι να εφαρμόσει την «αρχή της ισότητας των μερών». Στόχος του διαμεσολαβητή είναι ο ισχυρός να συναινέσει να παραιτηθεί από τη δύναμή του. Στόχος του δεν είναι να χαμηλώσει τον ισχυρό, αλλά να ψηλώσει τον αδύναμο, ώστε να υπάρξει μια λύση «Win-Win», μια δίκαιη και συνετή λύση.

ⁱΒλέπε Αιτιολογική σκέψη 13 της Οδηγίας 2008/52/EK, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.